

Komunikace s orgány státní správy, stanoviska k cizím návrhům
zákona, rozhodnutí, opatření a sdělení MV / S / 5

V Praze dne 20.5.2021

Vaše č. j.:

Naše č. j.: UT-11129/2021

Naše sp. zn.: UT-11129/2021/02

Počet listů: 4

Kancelář veřejného ochránce práv
Vážená paní
Mgr. Monika Šimůnková
Zástupkyně veřejného ochránce práv
Brno, Údolní 658/39
602 00

Vyjádření ke zprávě z návštěvy zařízení VOP ze dne 19. 11. 2021

Vážená paní zástupkyně,

děkuji Vám za zaslání dodatečného vyjádření z návštěvy zástupců Kanceláře veřejného ochránce práv v přijímacím středisku se zvláštním režimem Bělá – Jezová ze dne 19. 11. 2020, na kterou jsem Vám odpověděl dne 25. 11. 2021 (pod č. j.: UT-31182/2020).

Nejprve se vyjádřím k těm opatřením, u kterých je označena a ke kterým je příslušná Správa uprchlických zařízení MV (dále „SUZ“).

Opatření 1 – Ověřovat, zda cizinci dostávají shrnující dokument rozhodnutí v tom jazyce, kterému rozumí (průběžně).

Opatření je směřováno kromě odboru zdravotnického zabezpečení Ministerstva vnitra i na SUZ. To ale není přesné, neboť tyto informace cizincům předává v zařízení personál Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra.

„Opatření 9 – zajištění možnosti vnitřního zamykání pokojů a koupelen.“

Zamykání koupelen jsme již ve všech ubytovacích buňkách budov A a B zajistili s novou montáží zámků na toaletách, která proběhla ke konci roku 2020, viz obrázek č. 1 a č. 2.

Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Možnost zamykání pokojů je jistě možná. Považoval bych jí i za řešení ve vztahu k navrženým opatřením č. 7 a 8 (bezpečí samotných žen a jiných zranitelných skupin, uložené Zdravotnickému zařízení MV). Jednat by se mohlo o stejné technické řešení jako u sprch a toalet, tzn. možnost uzamknout dveře zevnitř svého pokoje, pomocí tzn. bezpečnostního zámku na klikku. Zároveň pokoje musí být pro zde působící složky odemýkatelné zvenčí (univerzálním klíčem) v případě potřeby. Jedná se ovšem o poměrně nákladnou variantu. SUZ vyhodnotí přesnou finanční náročnost zajištění tohoto opatření a dle výsledku se rozhodne, zda zahájí realizaci, což by, včetně veřejné zakázky a realizace zabralo čas v řádu několika málo měsíců.

„Opatření 10 - Odstranit bezpečnostní zarážky u oken a balkonových dveří tam, kde jsou umístěni žadatelé o mezinárodní ochranu“.

Platí, že budovy A a B jsou rozděleny pro jednotlivé kategorie cizinců. Budova A by měla sloužit primárně pro žadatele o mezinárodní ochranu, budova B pro zajištěné cizince. O umísťování klientů do budov rozhoduje ZZ MV, v případě většího počtu klientů toto schéma nelze vždy dodržet. Toto opatření je v momentální situaci uskutečnitelné v budově A, která je primárně určena pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany. V budově B, kde jsou prioritně umísťováni zajištění cizinci, ale kam by v případě kapacitní nouze mohli být umístěni i žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, k odstranění okenních zarážek nepřistoupíme. Jedná se o podmínku na straně Služby cizinecké policie. Toto opatření jsme tedy schopni zrealizovat, a to v budově A.

„Opatření 12 - Nastavit efektivní oboustranně fungující systém předávání informací o identifikovaných zranitelných osobách v zařízení a o jejich psychickém a fyzickém stavu.“

Praxe je taková, že SUZ komunikuje s místním oddělením SCP, nikoli se zajišťujícím útvarem. V případě, kdy pracovníci SUZ identifikují zranitelnou osobu v karanténě u zajištěných cizinců nebo osobu se špatným psychickým stavem, informují o této skutečnosti pracovníky ZZ MV. S SCP tato praxe zavedena není a nikdy nebyla. Tyto informace se vzájemně sdílejí na součinnostních koordinačních poradách. Písemné vyjádření o cizinci SCP žádá pouze v případě eskorty cizinců.

Za SUZ ovšem mohu sdělit, že naše činnost nespočívá v posuzování, zda je zajištění cizince slučitelné s jeho zdravotním nebo psychickým stavem a výměna informací je primárně nastavena na úrovni SUZ a ZZ MV na úrovni jednotlivých zařízení.

„Opatření 13 - Zajistit přístup cizinců k internetu.“ Přístup cizinců k internetu samozřejmě vnímám jako jeden z důležitých bodů směřujících k většímu komfortu a informovanosti cizinců. Proto jsem se rozhodl, v součinnosti s odborem azylové a migrační politiky MV, k zajištění přístupu cizinců k datovým službám za stanovených podmínek. Na druhou stranu se zaváděním přístupu cizincům k internetu v tomto zařízení se váže poměrně velké množství potíží – zejména spočívající v množství sektorů (4 – 6), finančních nákladech na pořízení (kiosků nebo tabletů se softwarem umožňujícím omezit přístup k pouze určeným doménám), organizaci přístupu cizinců k datovým službám (z hlediska působnosti složek vstupujících do karanténního nebo izolačního prostoru) a pravděpodobné potřebě omezit kapacitu každého sektoru vyčleněním prostor pro internetovou místnost (zajištění soukromí), což je zcela nežádoucí. S ohledem na skutečnost, že přístup zajištěných cizinců k internetu není stanoven žádným právním předpisem a s ohledem na výše uvedené komplikace, které považuji za zásadní překážku úvah o realizaci, neplánuji toto opatření uskutečnit.

K bodu 5. týkajícího se nočních pochůzek SBS.

Noční kontroly vnitřních prostor karantény budov A a B jsou nastaveny již od 27. 7. 2020. Tyto kontroly probíhají každou hodinu, a to v čase od 19.00 – 06.00. Noční kontroly nikdo nezrušil. Od 1. 2. 2021 byly navýšeny počty pracovníků bezpečnostní agentury a hlídají se i venkovní prostory. Činnost SBS podléhá kontrole SUZ.

Bod č. 8 - Smysluplný lidský kontakt. Reakce na sdělení, jak se v praxi osvědčil způsob komunikace i s ohledem na možnou jazykovou bariéru.

Pro všechny klienty v karanténních prostorách, žadatele o mezinárodní ochranu i zajištěné cizince bez výjimek, byla zřízená telefonní linka umožňující klientům kontakt se zaměstnanci SUZ z oddělení práce s klienty. Telefon je umístěn v každém sektoru a umožňuje klientům se jednoduchým způsobem a zdarma spojit s pracovníky stálé služby, kteří jsou jim k dispozici 24 hodin denně. Po vznesení požadavku klientem pracovník stálé služby vyhodnotí, zda je schopen tento požadavek vyřídit samostatně či zda je nutné tento hovor přesměrovat na pracovníky, do jejichž kompetence tento požadavek spadá nebo požadavek klienta předat spolupracujícím složkám (ZZ MV nebo CP). Pokud požadavek klienta není schopen pracovník stálé služby vyřídit během hovoru, je klient informován, že hovor bude přesměrován např. na sociálního pracovníka či jeho požadavek bude předán a v nejbližší době bude klient zpětně osloven pracovníkem, do jehož kompetence tento požadavek spadá.

Nejčastějšími požadavky klientů jsou žádosti o rozhovor se sociálním pracovníkem, poskytnutí informací týkající se délky pobytu v karanténě, konkrétní informace o stavu řízení, podání žádosti o mezinárodní ochranu u zajištěných cizinců a informace ohledně právního poradenství. Mezi další nejčastější požadavky patří žádosti o zprostředkování nákupu u žadatelů o mezinárodní ochranu (všem zajištěným cizincům disponujícím finančními prostředky je nákup nabízen pravidelně

v týdenním intervalu standardně jako v běžném provozu ZZC). Výjimkou nejsou ani telefonáty klientů bez konkrétních požadavků, kdy si klient potřebuje pouze popovídat.

Zprovoznění telefonní linky je ze strany sociální služby vnímáno velice pozitivně, ačkoliv dáváme přednost osobnímu kontaktu, zvláště u klientů umístěných v izolaci pro pozitivitu na COVID-19, je toto řešení vítáno, neboť umožňuje řešit požadavky klientů v klidu a je možné rozhovoru s klientem věnovat daleko více času, než je tomu např. při výdeji stravy.

Zpětná vazba klientů na tuto službu je většinou pozitivní, problematické jsou pouze požadavky, kde není možné, aby je pracovníci SUZ vyřešili (např. zajištění propuštění). Nicméně je i v těchto případech klientům poskytnuta relevantní informace o možnostech jejich řešení nebo zprostředkování kontaktu na právní poradenství NNO.

„Opatření k bodu č. 12 - Volnočasové aktivity“.

Tento bod souvisí i s opatřením č. 14 - Distribuce balíčku volnočasových aktivit. Po jednání se ZZ MV proběhla dohoda, že distribuci volnočasových balíčků bude zajišťovat SUZ. Je vedena evidence, zda byl balíček klientovi nabídnut a v případě zájmu předán. Se ZZ MV je dohodnuta spolupráce při distribuci volnočasových balíčků klientům, kteří jsou pozitivní na COVID-19.

Vážená paní zástupkyně, zpráva obsahuje další návrhy opatření (zejména opatření 2) a 3) - kapitola Bezpečí), které se z našeho pohledu týkají celkového konceptu fungování zařízení. Zde opětovně uvádím, že SUZ se na provozu zařízení podílí v rozsahu stanoveném příslušným mimořádným opatřením vydaným odborem zdravotnického zabezpečení MV (signalizační zařízení, přítomnost zaměstnanců SUZ při výdeji stravy) a dále zajistila informační letáky o právech a povinnostech klientů, zpřístupnila telefonní přístroje pro kontakt se zaměstnanci SUZ, provozuje kamerový systém a zajišťuje pochůzky soukromé bezpečnostní služby.

Co se týká zodpovědnosti za nastavení podmínek bezpečnosti v zařízení a dalších opatření systémového charakteru a právního prostředí, na základě kterého je zařízení provozováno, k těm jsou příslušné nám nadřazené složky v rámci Ministerstva vnitra

S pozdravem

Mgr. et Mgr. Pavel Bacík
ředitel SUZ MV

Vyřizuje: [redacted]
Tel.: (974 827 128)